

РЕШЕНИЕ

№ 1125

гр. София, 03.08.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 8-МИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на тридесет и първи май през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Красимир Машев

Членове: Златина Рубиева
Петя Алексиева

при участието на секретаря Красимира Г. Георгиева
като разгледа докладваното от Красимир Машев Въззивно гражданско дело
№ 20221000500298 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

С Решение № 260107/06.12.2021 г., постановено по т. д. № 9/2021 г. по описа на СОС, ТО, 5 с-в, изцяло е отхвърлен предявеният от Г. А. П. срещу ЗК „Лев Инс“ АД осъдителен иск с правно основание чл. 432, ал. 1 КЗ, във вр. с чл. 45, ал. 1 ЗЗД за заплащане на сумата от 75000 лв. (след допуснатото на основание чл. 214, ал. 1 ГПК в проведеното на 05.10.2021 г. о. с. з. изменение на иска чрез увеличение на неговия размер от 50000 лв. на 75000 лв.), представляваща застрахователно обезщетение за причинените неимуществени вреди (изживени болки и страдания от настъпилата на 12.03.2018 г. смърт на нейния баща А. Й. Г.), ведно със законната лихва върху главното парично притезание от 13.01.2021 г. до окончателното му изплащане.

За да постанови решението, първоинстанционният съд е приел, че в процеса на доказване не е установен по несъмнен начин (чрез пълно доказване) от ищцата един от правопораждащите спорното материално право юридически факти, а именно че водачът на т. а. „ДАФ ФТ ХФ 105”, с рег. № *** - В. И. Ж., е извършил твърдяното противоправно деяние, вследствие на което е настъпил непоправимият вредоносен резултат - кончината на бащата на ищцата.

Така постановеното решение в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК е обжалвано изцяло от ищцата - за присъждане на заместващо обезщетение за причинените ѝ след смъртта на нейния баща неимуществени вреди в размер на сумата от 75000 лв. Въззивницата поддържа, че решението е необосновано, тъй като, макар и от събраните по делото доказателства, вкл. и от изслушаната САТЕ да се установява по несъмнен начин, че причина за настъпване на процесното ПТП, при което е починал нейният баща, да е виновното поведение на водача на т. а. „ДАФ ФТ ХФ 105”, СОС е достигнал до правния извод, че този водач на МПС не е извършил твърдяното противоправно деяние. В тази насока излага правни съображения за

предотвратимостта на релевантното ПТП, в случай че водачът на т. а. „ДАФ ФТ ХФ 105” е бил спрял не изцяло на пътното платно, а плътно в дясната му част, респ. ако той е бил сигнализирайл, че е спрял аварийно на пътното платно, не би се достигнало до настъпване на процесното застрахователно събитие - загиналият водач на микробус „Рено Мастер”, с рег. № *** би възприел своевременно спрения на платното товарен състав, като би предприел действия по спиране или заобикаляне на товарния автомобил.

Въззиваемият е подал в законоустановения срок по чл. 263, ал. 1 ГПК отговор на въззивната жалба, с който я оспорва, като счита, че първоинстанционният съд обосновано - въз основа на правилното анализиране на събраните по делото доказателства, е достигнал до законосъобразния извод за неустановеност на твърдяното противоправно поведение на водача на процесния т. а. „ДАФ ФТ ХФ 105”. Поддържа и своевременно релевираното частично правонамаляващо материалноправно възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от противоправното поведение на пострадалия.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от релевираните въззивни основания в жалбата.

Първоинстанционното решение е валидно и допустимо.

Съдът, като съобрази доводите на страните и събраните писмени и гласни доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна, във връзка с наведените във въззивните жалби пороци на оспорения съдебен акт.

СОС, ТО, 5 с-в, е бил сезиран с осъдителен иск с правно основание чл. 432, ал. 1 КЗ, във вр. с чл. 45, ал. 1 ЗЗД.

Правната норма, регламентирана в чл. 432, ал. 1 КЗ, урежда и гарантира правната възможност на увреденото лице да предяви пряк иск за обезщетяване на претърпените вреди срещу застрахователя, с когото делинквентът или отговорно за неговото противоправно деяние лице е сключил договор за застраховка „Гражданска отговорност”, обезпечаваща неговата деликтна отговорност. Фактическият състав, от който възниква имуществената отговорност на застрахователя за заплащане на застрахователно обезщетение на увреденото лице, обхваща следните две групи материални предпоставки (юридически факти): 1) застрахованият виновно да е увредил ищеца, като му е причинил имуществени или неимуществени вреди, които от своя страна да са в пряка причинно-следствена връзка с противоправното поведение на застрахования и 2) наличие на застрахователно правоотношение, произтичащо от договор за застраховка „Гражданска отговорност” между делинквента и ответника - застраховател.

От представения по делото Констативен протокол с рег. № 1006р-4118/13.03.2018 г., издаден от компетентен орган при ОД на МВР-Пазарджик, се установява, че на 12.03.2018 г., в гр. Пазарджик, на път II-37 в посока с. Главиница-гр. Пазарджик, т. а. „Рено Мастер”, с рег. № ***, се удря в гребло на фадрома, натоварена на т. а. „ДАФ ФТ ХФ 105”, с рег. № ***, намиращ се **на платното за движение (паркиран)**.

Този Констативен протокол съставлява годно доказателствено средство, тъй като по своята правна природа той представлява официален свидетелстващ документ по смисъла на чл. 179, ал. 1 ГПК - съставен е от компетентно длъжностно лице (разследващия орган), в кръга на службата му по установената форма и ред, поради което този документ се ползва с

обвързваща съда материална доказателствена сила за обстоятелствата, които това длъжностно лице е възприело непосредствено.

От приетата от СОС като компетентно изготвена и неоспорена от страните първоначална САТЕ, изготвена въз основа на събраните по делото писмени доказателствени средства, вкл. и съставения в образуваното досъдебно производство Протокол за оглед на местопроизшествие, се изяснява правнорелевантният факт, че на 12.03.2018 г., към 18,40 ч. - в сумрака, но във видимата част на денонощието, в гр. Пазарджик, в дясната лента за движение, с посока от с. Главиница към гр. Пазарджик, в зоната на километър 133+000, в близост до постройка, собственост на фирма „Федон” е настъпило ПТП между движещия се със скорост от **70 км./ч.** т. а. „Рено Мастер”, с рег. № *** и **паркирания** в областта на дясната лента за движение „ДАФ ФТ ХФ 105”, превозващ върху полуремарке челен товарач (фадром). Платното за движение е било прав, равнинен участък, двупосочно с по една лента за движение в противоположните посоки, отделени една от друга посредством единична, бяла **прекъсната** линия „МЗ”. Асфалтовото покритие е било сухо - липсват данни дали към момента на настъпване на релевантния транспортен инцидент автомобилният състав да е бил сигнализиран.

Движейки се, т. а. „Рено Мастер” се удря с дясната си челна част в лявата задна част на полуремаркетето и по-точно в дясната част на кофата на челния товарач. В зоната на удара този автомобил не е оставил следи, изясняващи реакция на водача със системите за управление - кормилна и спирачна, съответно за намаляване на скоростта, спиране или предприемане на действия по заобикаляне на опасността.

Установява се, че в условията на сумрак водачът на т. а. „Рено Мастер” е имал възможност да възприеме спрялата (**паркирана**) на пътното платно товарна композиция не по-малко от 200 м., а опасната зона за спиране при скорост от 70 км./ч. е била 64 метра. Съгласно фактическите изводи на САТЕ се изяснява, че на мястото, където е бил паркиран товарният състав, той е създавал опасност и пречки за движението на останалите участници в движението, тъй като при извършване на заобикаляне на състава попътни движещите се превозни средства, за да спазят безопасна странична дистанция, ще са принудени да навлязат в лентата на насрещно движение, поради което паркирането на състава на мястото, където се е намирал по време на ПТП, е било забранено.

Загиналият водач, виждайки паркирания товарен състав, е имал възможност да намали скоростта си на движение и са спре, ако е необходимо преди мястото на удара и по този начин за предотврати ПТП.

От приетата от САС като компетентно изготвена и неоспорена от страните допълнителна САТЕ се изяснява, че за възприемане на спрялата неподвижно автокомпозиция най-съществено е дали водачът на „ДАФ ФТ ХФ 105” е включил аварийните светлини, като това обстоятелство **не се установява** от събраните по делото доказателства. В дясно по посоката на огледа и движението на микробуса - до стената на двора на „Федон” ООД, е имало тревна площ, но преди оградата е имало храсти и дървета. По настоящото дело обаче липсват данни за причината за спиране на „ДАФ ФТ ХФ 105” на

пътното платно.

При изслушването на тази съдебна експертиза в проведеното пред САС на 31.05.2022 г. о. с. з. вещото лице пояснява, че водачът на микробуса не е бил заспал, тъй като преди удара е отклонил МПС вляво. Установява се правнорелевантният факт, че от дясната страна на пътното платно има бордюрге и тротоар. В случай че водачът на „ДАФ ФТ ХФ 105” е бил спрял товарния автомобил по-близо до стената, **само левите колела** биха се намирали върху платното за движение. Тъй като левият габарит на полуремаркетото се е намирало на 2,80 м. от десния бордюрг - този факт е доказателство, че композицията е била спряна **на около 30 см. вляво от бордюра**. При така изяснените правнорелевантни обстоятелства вещото лице достига до категоричния доказателствения извод, че дори и този товарен автомобил да е бил спрял плътно до бордюра („с тези 30 см.”), то удар би настъпил, но с крайната дясна част на микробуса. Но ако е бил спрял на 2-3 метра по-напред, то в този случай обективно е могъл да качи само десните колела на тротоара и удар при тези условия не би настъпил, а „ако той спре още по-навътре, по-близо до стената на фирмата, **съвсем няма да има удар**”.

Съдът възприема изцяло доказателствените (фактически) изводи на вещите лица, тъй като експертизите са изготвени компетентно и добросъвестно, като в. л са изследвали пълно и задълбочено представените по делото доказателства, вкл. и при преглед на Протокола за оглед на процесното местопроизшествие и изготвените снимки, и са отговорили изцяло на поставените задачи, предмет на допуснатите САТЕ.

При съвкупната преценка на всички събрани по делото доказателства и установените по правилата на логическото мислене, научните достижения и опитните правила взаимовръзки между явленията и обстоятелства в обективната действителност (арг. чл. 153, предл. 2 ГПК) – чрез приетите САТЕ, настоящата съдебна инстанция достига до категоричния правен извод, че деянието на водача на т. а. „ДАФ ФТ ХФ 105”, с рег. № *** - В. И. Ж., е противоправно, защото е извършено в противоречие с изискванията на правилата за движение по републиканските пътища на Република България (чл. 94, ал. 3 ЗДвП, предписващ, че за престой и паркиране в населените места ППС се спират възможно **най-вдясно** на платното за движение по посока на движението и успоредно на оста на пътя и чл. 31 ЗДвП, респ. чл. 74а ЗДвП, предписващ, че за предупреждаване на участниците в движението **за опасност** водачът може да подава аварийен сигнал чрез едновременно включване на всички пътепоказатели), тъй като без установена **по настоящото дело** причина (постановлението на прокурора за прекратяване на наказателното производство не е годно доказателствено средство в гражданския процес, тъй като обективира правни умозаклучения (изводи) на прокурора въз основа на събраните в досъдебното производство доказателства) водачът на т. а. „ДАФ ФТ ХФ 105”, с рег. № *** е спрял **на около 30 см. вляво от бордюра без включени аварийни светлини и поставен обезопасителен триъгълник** - в сумрак, които да указват на всички участници в движението, че товарната композиция, заемаща цялата дясна лента за движение на пътното платно, представлява **съществена опасност**. Нещо повече, от приетото от САС заключение на допълнителната САТЕ се

изяснява правнорелевантният факт, че ако водачът на този автомобилен състав е бил спрял на 2-3 метра по-напред, то в този случай обективно е могъл да качи само десните колела на тротоара и удар при тези условия не би настъпил, а „ако той спре още по-навътре, по-близо до стената на фирмата, **съвсем няма да има удар**”. От друга страна, изяснява се, че той е могъл - при прекъсната разделителна линия на пътното платно, да паркира на намиращата се вляво на пътното платно уширение (тревна площ, която се използва за спиране и паркиране - сн. 1, респ. фигура 2 от допълнителната САТЕ).

Делинквентът (водачът на процесния товарен състав) е могъл и е бил длъжен да предвиди и предотврати общественотоопасните последици, като съобрази конкретната пътна обстановка (сумрачна част от денонощието, заемане на цялата пътна лента). Но вместо да паркира на безопасно за това място - на банкета (затревената площ), най-вдясно, с включени аварийни светлини, като по този начин, от една страна, би освободил в значителна степен дясната пътна лента за движение, а от друга, би изяснил на всички участници в движението, че автомобилният състав представлява значителна опасност, той е паркирал тежкотоварния автомобил - без включени аварийни светлини, **на 30 см. вляво от бордюра**, поради което неговото противоправно поведение се явява една от причините за настъпване на процесния противонормен резултат.

Вината се предполага – чл. 45, ал. 2 ЗЗД, като тази презумпция не бе оборена в настоящото производство чрез обратно доказване от ответника и третото лице-негов помагач (делинквент), което винаги е пълно и главно, както предписва правната норма, уредена в чл. 154, ал. 1 ГПК. Тъй като причинените вреди са закономерна, естествена, необходима, присъща последица от противоправното поведение на делинквентата – В. И. Ж., настоящата съдебна инстанция счита, че всички елементи на фактическия състав, пораждащ деликтната отговорност на водача на л. а. „ДАФ ФТ ХФ 105”, с рег. № ***, са осъществени в обективната действителност. Ирелевантно за правилното решаване на правния спор, предмет на настоящото дело, се явява обстоятелството, че с необжалвано постановление на прокурора наказателното производство срещу това лице е било прекратено - поради неустановяване на виновно поведение при настъпване на процесния вредоносен резултат (арг. чл. 300 ГПК).

От приетата от СОС като компетентно изготвена и неоспорена от страните СМЕ се установява по несъмнен начин, че тежките травми от процесното ПТП и настъпилото залежаване при възстановителния процес са в пряко причинно-следствената връзка с леталния изход при пострадалия.

Не е спорно между страните, а и от официалното удостоверение изявление на компетентния контролен орган по движението по пътищата, обективизирано в процесния констативен протокол (арг. чл. 179, ал. 1 ГПК), се установява правнорелевантният факт, че при настъпване на процесното ПТП деликтната отговорност на водача на лекия автомобил е била обезпечена от ответното застрахователно дружество чрез сключен договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите, обективизирана в застрахователна полица № BG22147002982698, с правно действие от 11.11.2017 г. до

10.11.2018 г.

Тъй като причинените вреди, изразяващи се в преживени болки и страдания на пострадалия, са закономерна, естествена, необходима, присъща последица от противоправното поведение на делинквента, ищцата установи в процеса на доказване чрез пълно и главно доказване възникването на всички юридически факти (материални предпоставки), при чието проявление е породено предявеното спорно материално право.

При определяне размера на заместващото обезщетение при причинена смърт на близък – в конкретния случай на баща, е необходимо да се отчете начинът на извършването на противоправното деяние, претърпените от ищцата психически страдания от загубата на близкия родственик, неговата възраст, социално-икономическите условия в страната към момента на настъпване на застрахователното събитие – в началото на 2018 г., както и нормативно определеният лимит на обезщетението за настъпили неимуществени вреди, виновно причинени от застраховано лице по застраховка „Гражданска отговорност” – до 10 млн. лв., независимо от броя на пострадалите лица (арг. чл. 492, т. 1 КЗ, в редакцията на тази правна норма към релевантния момент).

Тъй като неимуществените вреди, които представляват неблагоприятно засягане на лични, нематериални блага, не биха могли да бъдат възстановени, предвиденото в закона обезщетение не е компенсаторно, а заместващо и се определя съобразно критериите, предписани в правната норма на чл. 52 ЗЗД – по справедливост от съда. Съгласно ППВС № 4/1968 г. понятието „справедливост” по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне размера на обезщетението.

От показанията на свидетеля Т. П. (дъщеря на ищцата) се установява, че починалия и Г. А. П. са живели в едно домакинство, като кончината на нейния баща ѝ се е отразило психически много тежко. Все още не е изживяла неговата загуба - „Сега още им е зле, когато говорят за него, като ходят на гробищата, майка ми пак плаче, но в началото беше трагично и много зле. Майка ми не живее с друг мъж, тя ми помага”. Свидетелства, че загиналият и ищцата били привързани един към друг.

Съдът приема за достоверни показанията на свидетеля, тъй като, преценени с всички други събрани по делото доказателства - арг. чл. 172 ГПК, те не са вътрешно противоречиви, житейски логични са, потвърждават се и от останалите събрани по делото доказателства, като субективните възприятия за последиците върху психиката на ищцата и изживените след кончината на нейния баща болки и страдания са непосредствени.

При определяне на това заместващо обезщетение следва да се вземе предвид обстоятелството, че загубата на близък родственик (на 73 навършени години), към когото ищцата е била силно привързана, ще я съпътства през целия ѝ живот. Впоследствие тя ще бъде лишена както от емоционалния контакт, така и от нейната морална подкрепа. Следователно, болките и страданията, които ищцата ще продължи да изпитва от загубата на починалия ѝ баща, трябва да бъдат отчетени при определяне размера на дължимото застрахователно обезщетение.

Както бе изяснено от свидетелските показания, ищцата и баща ѝ са изградили силна духовна връзка, като те са били привързани един към друг. Установи се, че те са живеели в едно домакинство, поради което ежедневно взаимно са се подкрепяли - морално и

материално. От друга страна обаче, не се доказаха превишаващи обичайните неимуществени вреди от загубата на близък родственик (баща), изразяващи се в душевни болки и страдания, свързани с естествената скръб, безпомощност и терзания.

При така изяснените правнорелевантни факти въззивният съд приема, че заместващото обезщетение на ищцата за причинените от противоправното поведение на делинквента В. И. Ж. неимуществени вреди, изразяващи се в психически болки и страдания от загубата на нейния баща, е в размер на 130000 лв. Наистина, законодателят е определил висок нормативен максимум на застрахователното обезщетение за причинените от застрахованото лице неимуществени вреди – до 10 млн. лв., независимо от броя на пострадалите лица (арг. чл. 492, т. 1 КЗ, в редакцията на тази правна норма към релевантния момент). Следователно, по този начин той е целял заместващото обезщетение да отговаря на действително претърпените болки и страдания. Но заместващото обезщетение представлява парично право, като неговата обезщетителна функция е насочена към получаване на имуществени блага, чрез които да бъде морално удовлетворен пострадалият, като емоционално да бъдат потиснати изживените неблагоприятни последици от причинените му болки и страдания. В този смисъл, съобразно общественно-икономическите условия в страната към момента на настъпване на процесното застрахователно събитие – началото на 2018 г., и наложените се морални норми в обществото, респ. съобразно съдебната практика, справедливият размер за заплащане на заместващо обезщетение при смъртта на баща, към когото ищцата е изпитвала силна привързаност, е в размер на сумата от 130000 лв.

От друга страна, макар и да не съставляват решаващи правни съждения на настоящата съдебна инстанция, от Удостоверение за наследници № 516/19.03.2018 г., издадено от длъжностно лице по гражданското състояние при Община Ихтиман, се установява, че материално легитимирани да претендират от застрахователя по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите заплащане на застрахователно обезщетение за причинените неимуществени вреди от кончината на А. Й. Г. са още поне трима правни субекта – преживялата съпруга и две дъщери, за които се е породило субективно право да получат застрахователно обезщетение за преживените болки и страдания след смъртта на А. Й. Г..

Основателно е обаче релевираното в отговора на исковата молба възражение от ответника за съпричиняване на вредоносния резултат от загиналата (т. нар. „компенсация на вини“, уредена в чл. 51, ал. 2 ЗЗД). За да се определи дали е налице съпричиняване на вредоносните последици, респ. степента на участие на пострадалия в цялостния съпричинителен процес, е необходимо да се изследва механизмът на настъпване на процесното ПТП. Процесуалното задължение (доказателствената тежест) за установяването на този правнорелевантен факт принадлежи на страната, която навежда това частично правоизключващо възражение, като доказването трябва да е **пълно** (несъмнено, безспорно) съобразно правилата, предписани в правната норма на чл. 154, ал. 1 ГПК.

В исковата молба ищцата признава правнорелевантния факт, че загиналият при настъпване на процесното застрахователно събитие е допринесъл със своето противоправно

поведение в единния, съвкупен процес между явленията и фактите в обективната действителност до настъпване на непоправимия вредоносен процес - неговата смърт, като неговият принос е тъждествен с този на делинквента.

От приетите като компетентно изготвени и неоспорени от страните САТЕ се установява по несъмнен начин, че пострадалият, който се е движел с несъобразена за населеното място висока скорост - 70 км./ч. при разрешена 50 км./ч., е имал обективната възможност от поне 200 метра да забележи съществуващата в неговата пътна лента **значителна** опасност - паркиран (заел цялата пътна лента) товарен състав, но въпреки това при наличие на тази предвидима опасност не е предприел действия за намаляване на скоростта, с готовност за спиране, поради което е нарушил уреденото в диспозицията на чл. 20, ал. 2 ЗДвП правило за поведение.

Следователно, по несъмнен, безспорен, категоричен начин бе установено в процеса на доказване от ответника, комуто принадлежи процесуалното задължение (доказателствената тежест), че при настъпване на процесното застрахователно събитие починалия водач на микробуса чрез своето противоправно поведение е допринесъл във висока степен за настъпване на вредоносния резултат.

При така изяснените правнорелевантни факти, при съобразяване с казуалния принос на всички участници в процесното ПТП, настоящият съдебен състав достига до правния извод, че приносът на загиналия в съвкупния съпричинителен процес за настъпване на релевантния вредоносен резултат (неговата смърт) е тъждествен на противоправното поведение на делинквента, поради което претендираното застрахователно обезщетение за причинените неимуществени вреди в размер на 130000 лв. следва да бъде намалено с 50%, което възлиза на сумата от 65000 лв. (130000 лв. x 50%).

Ответникът и трето лице-негов помагач обаче не установиха, че макар и при настъпване на релевантното застрахователно събитие пострадалият да е бил без правилно поставен предпазен колан, това нарушение на ЗДвП е в пряка причинно-следствена връзка с причинения вредоносен резултат.

От приетата от СОС като компетентно изготвена и неоспорена от страните СМЕ се установява, че смъртта на пострадалия е настъпила вследствие на тежка съчетана гръдно-коремна травма, съпроводена със счупване на ребрата вдясно (от 6-то до 11-то) по предната мишнична линия, множество разкъсвания на черния дроб и на горната мезентериална артерия с кръвоизлив в коремната кухина, кръвонасядания на чревния опорак, контузия на панкреаса. Вещото лице изяснява, че при правилно поставен предпазен колан тялото не би достигнало с голяма кинетична енергия до предностоящи части от интериора, с което не би се достигнало до тежката съчетана травма на гърдите и корема, като липсата на колан е допринесла за получаване на травматичните увреждания във вида, който са конституирани. При изслушването на СМЕ в проведеното пред СОС на 16.11.2021 г. о. с. з. обаче вещото лице пояснява, че „е много **теоретично** да се каже какви увреждания починалият би получил ако е бил с предпазен колан, тъй като коланът задържа тялото..., но не може да се каже в теоретичен план какво би получил, ако е бил с колан”. При съобразяване на конкретния механизъм на процесното транспортно произшествие, вкл. и високата скорост, с която микробусът се е ударил почти **челно** (от приетата от първоинстанционния съд САТЕ се установява, че скоростта на т. а. „Рено Мастер” е била около **70 км./ч.**) в кофата на фадром, натоварен на статичен автомобилен състав (породените инерционни сили са почти при удар в бетонна стена), съобразно опитните правила, които предоставят съществена информация за взаимовръзките на фактите и обстоятелствата в обективната действителност, и с подставен колан пострадалият би получил увреждания от притискане, вкл. и от предпазния колан,

както и **от интензивните инерционни въздействия**, вследствие на които биха се увредили значително вътрешни органи, водещи до летален изход на човек. Но **същественото** е, че въпросът, който е зададен на СМЕ и на който вещото лице е отговорило, не е насочен към **релевантния** отговор - дали ако бе с правилно поставен предпазен колан, той би предотвратил настъпването на **леталния** изход на бащата на ищцата. Обстоятелството, че процесните травматични увреждания биха се намалили по-тежест, като биха се предотвратили травмирания по механизъм на притискане на гърдния кош и корем, тъй като тялото, фиксирано от колан, би останало изправено на седалката, не дава **категоричен** отговор дали непоставянето на предпазния колан е в непосредствена, пряка причинно-следствена връзка с настъпване на непредотвратимия вредоносен резултат - кончината на пострадалия, при установения тежък **челен** удар между двата автомобила.

В този смисъл е и константната практика на ВКС, формирана по реда на чл. 290 ГПК – напр. Решение № 98/24.06.2013 г. на ВКС по т. д. № 596/2012 г., II т. о., ТК, в което се приема, че „задължителната практика е ориентирана към становището, че изводът за наличие на съпричиняване по смисъла на чл. 51, ал. 2 ЗЗД не може да почива на предположения и че намаляването на дължимото обезщетение за вреди от деликт на основание чл. 51, ал. 2 ЗЗД предполага доказани по безспорен начин конкретни действия или бездействия на пострадалия, с които той обективно е способствал за вредоносния резултат, като е създал условия или е улеснил неговото настъпване”.

Следователно, остана неустановено в процеса на доказване това правонамаляващо материалноправно възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от неизпълнение на правното задължение за поставяне на предпазен колан, поради което то следва да бъде оставено без уважение.

Въз основа на така приетите за установени правнорелевантни факти и изложените правни съждения предявеният осъдителен иск с правно основание чл. 432, ал. 1 КЗ, във вр. с чл. 45, ал. 1 ЗЗД трябва да бъде уважен до размера от 65000 лв., като обжалваното решение бъде отменено в частта, в която предявеният иск е отхвърлен до тази сума.

При основателност на иска, следва да се присъди и претендираното акцесорно вземане - за заплащане на законната лихва върху главното парично задължение от момента, от който то се претендира (13.01.2021 г.). По отменения КЗ застрахователят отговоря за дължимата от делинквента законна лихва (от момента на настъпване на увреждането – застрахователното събитие) – арг. чл. 227, т. 2 КЗ (отм.), във вр. с чл. 223, ал. 2, изр. 2 КЗ (отм.), а по действащия КЗ застрахователят дължи законна лихва, за която отговаря делинквентът, считано 1) от датата на уведомяването от застрахования за настъпването на застрахователното събитие или 2) от датата на уведомяване или на предявяване на застрахователна претенция от **увреденото** лице, която от датите е най-ранна – чл. 429, ал. 3 КЗ. Съгласно правната норма, уредена в чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ, **в застрахователното обезщетение** се включват и **лихвите за забава**, дължими от делинквента, поради което по силата на чл. 497, ал. 1 КЗ застрахователят дължи законната лихва за **собствената си забава** върху размера на застрахователното обезщетение, **включваща и лихвата за забава на делинквента**, ако не го е определил и изплатил в срок, считано от по-ранната от двете дати: 1. изтичането на срока от 15 работни дни от представянето на всички доказателства по чл. 106, ал. 3 КЗ и 2. изтичането на срока по чл. 496, ал. 1 КЗ (не повече от 3 месеца от предявяване на т. нар. застрахователна претенция по чл. 380 КЗ). В този смисъл е и

практиката на ВКС, формирана по реда на чл. 290 ГПК - напр. Решение № 128/04.02.2020 г. на ВКС, ТК, I отд. по т.д. № 2466/2018 г.

Установява се, че т. нар. застрахователна претенция - за заплащане на дължимото застрахователно обезщетение, е отправена от ищцата до ответното застрахователно дружество на 13.10.2020 г. (л. 60 от кориците на първоинстанционното дело), поради което от този момент се дължи и законната лихва. Но с оглед на основания принцип в българския граждански процес - диспозитивното начало (арг. чл. 6, ал. 2 ГПК), тази акцесорна претенция трябва да бъде уважена от поискания в исковата молба момент, т.е. от 13.01.2021 г. до окончателното изпълнение на главното парично задължение.

При този изход на спора, съобразно уважената и отхвърлена част от предявения иск, на основание чл. 38, ал. 2 ЗА трябва в полза на процесуалния представител на ищцата адв. А. Х. Г. от САК да се присъди адвокатско възнаграждение за процесуално представителство пред СОС в размер на сумата от **2891,20 лв.** с ДДС - на основание чл. 7, ал. 2, т. 4 от Наредба № 1/9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, както и същата сума за процесуално представителство и пред САС.

Съобразно отхвърлената част от предявения иск на основание чл. 78, ал. 3 ГПК обжалваното решение трябва да бъде отменено и в частта, представляваща по своето правно естество определение, в която в полза на ответника са присъдени съдебни разноски над сумата от **453,33 лв.** до размера от 3400 лв., представляваща сборът от заплатеното адвокатско възнаграждение, и възнаграждение за изготвяне и изслушване на САТЕ и СМЕ, а на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, във вр. с чл. 273 ГПК в полза на въззиваемия-ответник трябва са се присъди сумата от **400 лв.**, представляваща заплатено адвокатско възнаграждение за осъществено процесуално представителство пред САС.

Тъй като ищцата е била освободена от процесуалното задължение за заплащане на държавна такса и съдебни разноски на основание чл. 83, ал. 2 ГПК, ответникът трябва да бъде осъден по правилата на чл. 78, ал. 6, във вр. с чл. 83, ал. 2 ГПК да заплати държавна такса за разглеждане на иска пред СГС в размер на **2600 лв.**, респ. сумата от **346,67 лв.** - съдебни разноски, а в полза на бюджета на САС сумата от **1300 лв.** - държавна такса за разглеждане на въззивната жалба, респ. сумата от **260 лв.** - съдебни разноски.

Мотивиран от горното, Софийският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 260107/06.12.2021 г., постановено по т. д. № 9/2021 г. по описа на СОС, ТО, 5 с-в, **в частта**, в която е отхвърлен предявеният от Г. А. П. срещу ЗК „ЛЕВ ИНС“ АД иск с правно основание чл. 432, ал. 1 КЗ, във вр. чл. 45, ал. 1 ЗЗД до сумата от **65000 лв.**, представляваща застрахователно обезщетение за причинени неимуществени вреди от настъпило на 12.03.2018 г. застрахователно събитие по договор за застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите (смъртта на нейния баща А. Й. Г.), ведно със законната лихва от 13.01.2021 г. до окончателното ѝ заплащане, както и **в частта**, в която Г. А. П. е осъдена на основание чл. 78, ал. 3 ГПК да заплати на ЗК „ЛЕВ ИНС“ АД сумата над **453,33 лв.** до присъдения размер от 3400 лв., като **ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА ЗК „ЛЕВ ИНС“ АД, ЕИК 121130788, със седалище и адрес на управление гр. София, бул. „Симеоновско шосе“ № 67А да **заплати** на Г. А. П., ЕГН *****, с

адрес гр. ***, ул. „***” № *** по иска с правно основание чл. 432, ал. 1 КЗ, във вр. с чл. 45, ал. 1 ЗЗД сумата от **65000 лв.**, представляваща застрахователно обезщетение за причинени неимуществени вреди от настъпило на 12.03.2018 г. застрахователно събитие по договор за застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите (смъртта на нейния баща А. Й. Г.), ведно със законната лихва от 13.01.2021 г. до окончателното ѝ заплащане.

ПОТВЪРЖДАВА Решението в останалата част.

ОСЪЖДА на основание чл. 38, ал. 2 ЗА ЗК „ЛЕВ ИНС” АД да **заплати** на адв. А. Х. Г. от САК, с адрес гр. ***, ул. „***” № ***, ет. *** сумата от **2891,20 лв.** с ДДС, представляващо адвокатско възнаграждение за процесуалното представителство пред СОС, както и сумата от **2891,20 лв.** с ДДС - адвокатско възнаграждение за процесуалното представителство пред САС.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, във вр. с чл. 273 ГПК Г. А. П. да **заплати** на ЗК „ЛЕВ ИНС” АД сумата от **400 лв.** – адвокатско възнаграждение за процесуално представителство пред САС.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 6, във вр. с чл. 83, ал. 2 ГПК ЗК „ЛЕВ ИНС” АД да **заплати** сумата от **2600 лв.** държавна такса и сумата от **346,67 лв.** съдебни разноси – в полза на бюджета на СОС, а на основание чл. 78, ал. 6, във вр. с чл. 83, ал. 2 ГПК, във вр. с чл. 273 ГПК сумата от **1300 лв.** държавна такса и **260 лв.** съдебни разноси – в полза на бюджета на САС.

РЕШЕНИЕТО е постановено при участието на В. И. Ж., ЕГН *****, с адрес с. ***, област ***, ул. „***” № *** - трето лице-помагач на ЗК „ЛЕВ ИНС” АД.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния касационен съд по правилата на чл. 280 ГПК в 1-месечен срок от връчването му на страните.

ПРЕПИС от настоящото Решение да се връчи на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____